

YAHUDİLİK

ÜZERİNE YAZILAR

Tarihçe, Mezhep, İnanç,
İbadet ve Törenler

Dr. Hakkı Şah Yasdımın

ILKEM
2002

YAHUDİLİK ÜZERİNE YAZILAR

**Tarihçe, Mezhep, İnanç, İbadet ve
Törenler**

Dr. Hakkı Şah YASDIMAN

İlkem Ofset

İzmir/2002

Kitabın Adı:

YAHUDİLİK ÜZERİNE YAZILAR

**Tarihçe, Mezhep, İnanç, İbadet ve
Törenler**

Yazan:

Dr. Hakkı Şah Yasdıman

Birinci Baskı:

Mart 2002

Yayına Hazırlayan:

Dr. Hakkı Şah Yasdıman

Dizgi-Sayfa Düzeni:

Dr. Hakkı Şah Yasdıman

Kapak Tasarım:

Ar Ajans

e-mail: www.arajans.com

Tlf-Fax: (0) 232 484 06 27

Montaj-Baskı-Cilt: .

İlkem Ofset

Tlf: (0) 232 442 28 32-420 19 04

İsteme Adresi:

Tlf: (0) 232 277 77 82-285 29 32/362

e-mail: yasdiman@yahoo.com

yasdimansah@hotmail.com

İlkem Ofset ve Kopyalama Sistemleri Ltd.Şti

Adatepe mahallesi 8. sokak No:10

Buca-İZMİR

İÇİNDEKİLER.....	I
KISALTMALAR.....	V
ÖNSÖZ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

A. YAHUDİLİK HAKKINDA GENEL BİLGİ.....	7
B. YAHUDİ DİNİNİN ORTAYA ÇIKIŞI VE TARİHİ GELİŞİMİ.....	11
A. İBRAHİM PEYGAMBER DÖNEMİ	11
B. İBRAHİM PEYGAMBER SONRASI DÖNEM.....	12
C. MUSA PEYGAMBER DÖNEMİ.....	13
Ç. KRALLAR VE HAKİMLER DÖNEMİ	19
C. YAHUDİLİK’TE TEMEL KAVRAMLAR.....	28
A. TANRI	28
B. TORA VE TORA ÇALIŞMASI.....	33
C. SEÇİLMİŞ KAVİM/MİLLET	36
Ç. SÜNNET	40
D. YAHUDİ TOPRAĞI.....	41
E. İNSAN VE ÖNEMİ.....	42
F. GÜNAH VE TEVBE.....	43
G. MESİH	44
H. MITZVAH	46
Ç. YAHUDİLİK’TE İNANÇ ESASLARI	50
A. ALLAH’A İMAN.....	51

B. AHİRETE İMAN.....	52
C. MELEKLERE İMAN	53
Ç. PEYGAMBERLERE İMAN	54
D. KİTAPLARA İMAN.....	54
D. YAHUDİLİK’TE KUTSAL KİTAPLAR.....	56
A. TANAH	56
B. MİŞNA	58
C. GEMARA.....	60
Ç. TALMUT	60
D. MİDRAŞ.....	62
E. ZOHAR.....	64
E. YAHUDİ HUKUKU	71
A. HALAKHAH.....	75
B. MİNHAG	76
C. AGGADAH	78
E. YAHUDİLİK’TE İBADET, ÖNEMLİ GÜN, BAYRAM, TÖREN VE GELENEKLER.....	95
A. İBADET.....	95
aa. <i>Günlük İbadet</i>	95
ab. <i>Haftalık İbadet</i>	98
ac. <i>Yıllık İbadet</i>	100
B. İBADET YAŞI.....	101
C. ORUÇ.....	101
Ç. SADAKA	101

D. BAYRAMLAR.....	102
E. BAZI GELENEKLER	106
<i>ea. Yiyeceklerle İlgili Gelenekler.....</i>	<i>106</i>
<i>eb. Shema/Şima'nın ezberletilmesi</i>	<i>108</i>
<i>ec. Evlilik ve Evlilik İçi İlişkiler</i>	<i>109</i>
F. YAHUDİLİK'TE MEZHEPLER.....	114
A. HİRİSTİYANLIK ÖNCESİ YAHUDİ MEZHEPLERİ..	114
B. İSLAM SONRASI YAHUDİ MEZHEPLERİ	115
C. GÜNÜMÜZ YAHUDİ MEZHEPLERİ.....	116

İKİNCİ BÖLÜM

A. YAHUDİ DİNİNDE DUA VE İBADET.....	123
A. KISSALAR	134
B. DUALAR	145
C. DİNİ TÖRENLER	155
Ç. HİRİSTİYAN DÜŞÜNCELER	165
D. TENKİT.....	176
B. ESKİ YAHUDİ AİLESİ.....	179
A. KAYNAK MALZEME OLARAK ESKİ AHİT	181
B. YAHUDİ MEDENİYETİNİN MERHALELERİ.....	184
C. YAHUDİ AİLESİ: YAPISI VE İLİŞKİLER	186
Ç. EŞ SEÇİMİ	193
<i>ça. Kabile İçi Evlilik Kuralları</i>	<i>194</i>
<i>çb. Kabile Dışı Evlilik Kuralları.....</i>	<i>197</i>

<i>çc. Ölen Erkek Kardeşinin Karısıyla Evlenme Görevi</i>	200
D. EŞ SEÇİMİ VE EVLİLİK ADETLERİ.....	205
E. EVLİLİK SÖZLEŞMESİ İÇİN FORMALİTELER.....	209
F. BİRDEN FAZLA EVLİLİK	211
G. BOŞANMA	215
H. CİNSEL GELENEKLER	223
<i>ha. Zina</i>	224
<i>hb. Bekarlar Arasındaki Cinsel İlişkiler</i>	227
<i>hc. Cinsel Sapıklıklar</i>	232
<i>hç. Çifte Standart</i>	233
<i>hd. Çevre Ve Şartlara Göre Cinsel Gelenek</i>	238
KAYNAKÇA	249
KARMA İNDEKS	260

KISALTMALAR

a.g.e.	: Adı geçen eser
a.g.m.	: Adı geçen makale
bkz.	: Bakınız
C.	: Cilt
Çev.	: Çeviren
Ed.	: Editör
Eds.	: Editörler
h.	: Hicri
krş.	: Karşılaştırınız
ö.	: Ölümü
s.	: Sayfa
S.	: Sayı
ss.	: Sayfalar
TB.	: Talmud Bavlı
TY.	: Talmud Yerusalmî
ty.	: Tarih yok
vb.	: Ve benzeri
vd.	: Ve devamı
vs.	: Ve sâire
y.y.	: Yüzyıl

ÖNSÖZ

Dinlerin tarihinde bazı dinlerin özel ve önemli bir yeri bulunmaktadır. Bunlardan birisi de *Yahudilik*'tir.

Yahudi dininin özel bir konumda değerlendirilmesinin arkasındaki nedenlerin başında hiç şüphesiz ki, onun 'ilâhî kaynaklı dinlerin en eskisi' olduğu yönünde yapılan nitelendirmeler gelmektedir.

Yine, Yahudi dininin *eski kültürlerden bazı inanç ve öğretileri ihtiva ediyor olması* da onun önemini artıran bir başka sebeptir.

Öte yandan, Yahudi dininin ilgi odağı haline gelmesinde, elbette onun *günümüz dünyasının en büyük iki dini olan Hıristiyanlık ve İslam üzerinde yaptığı etkinin* rolü de bulunmaktadır.

Ayrıca, tarih boyunca çektikleri sıkıntılara, sürgünlere ve katliamlara karşın, Yahudilerin kimliklerini muhafaza etmelerini sağlayan ve onları ayakta tutan, "diaspora dönemi"nin motive edici değerleri de merak konusu olmaktadır.